

15 Temmuz Darbesinin Ortaya Çıkardığı Yeni Sosyoloji ve Geleceğin Siyaseti

Cevat Özkaya

DOSYA

GÜN OLUR ASRA BEDEL

DOSYA

15 Temmuz Darbesinin Ortaya Çıkardığı Yeni Sosyoloji ve Geleceğin Siyaseti

Türkiye’de devlet kurumları halkı kontrol altına almak ve çizgiden sapdırmamak esası üzerine kurgulanmıştır. Halkın inanç, düşünce ve eylemlerini ötekileştiren bu anlayışın hakim olduğu kurumlarda var olmak ve varlığını sürdürmek, ancak kendini saklamak, varlığını belli etmemek, inanmadığımız şeylere “mı” gibi yapmakla mümkün olabiliyor. Bu durum takhiyyeci anlayışların yayılmasına, illegaliteye kayılmasına sebep oluyor.

Cevat ÖZKAYA

18

Zengin darbecilik tarihi-mize eklenen yeni orijinal, zorlu bir darbe teebbüsü ile karşı karşıya kaldık 15 Temmuzda. Devletin darbeyle karışmayan kurumlarının, siyasi iktidar ve siyaset kurumlarının, bilhassa cumhurbaşkanının ve cumhurbaşkanının acil, hızlı ve cesur müdahale si sonucunda, bu dış destekli darbe akamete uğratılmıştır.

Türkiye son yıllarda tarihsel durağanlıktan, tarihin nesnesi korunmaktan kurtulma mücadelesi vermektedir. Millet, tarihte özne olabileceğine ilişkin bir özgüveni geliştirmeye başladı bu yıllarda. Oysa Türkiye’ye bir embedded devlet statüsü biçmiş olan uluslararası güç odakları bu özgüven gelişiminden rahatsızdılar. Maliyetsiz olarak kullanabildikleri bu ülkenin, özne konumuna gelmesine izin vermeleri beklemeydi.

Kaldı ki, uzun darbe geleneğimiz, değil özgüveni geliştirmeyi, çizilen çerçevedeki hafif sapmaları bile askeri müdahale yoluyla düzelteren darbe örnekleri ile doludur. Türkiye’nin tarih yapan, özne olan, dünyayı yöneten güçlerle eşik ilişkiler kurmaya çalışan bir siyaset üretme gayretinin müsamaha ile karşılanmayacağını anlamak için basit, yüzeysel bir yakın tarih okuması bile yeterlidir.

Karşılaştığımız dış destekli darbe teebbüsü, bu açıdan bakıldığında beklenmesi gereken bir eylemdi. Sürpriz değildi. Asıl sürpriz olan, yakın tarihi periyodik darbeler ve darbe teebbüsleri ile dolu olan bu ülkenin siyaset kurumlarının, güvenlik kurumlarının, istihbarat kurumlarının kayıptenecek kadar hazırlıksız olmalarıydı.

Siyasetin refleksif davranışı, kurumların göreve bız-

h toparlanması, milletin huzur ve muhteşem müdahalesi ve Allah’ın yardımı bu istisnai ve zalimane darbenin bugünkü ile mukayese edilemeyecek acı sonuçlarından ülkemizi ve milletimizi korumuştur.

Yanlış Konumlanmış Kurumların Ürettiği İlegal Yapılar

Türkiye’de devlet kurumları halka hizmet vermektense ziyade, halkı kontrol altına almak ve çizgiden sapdırmamak esası üzerine kurgulanmıştır. Halkın inanç, düşünce ve eylemlerini ötekileştiren bu anlayışın hakim olduğu kurumlarda var olmak ve varlığını sürdürmek, ancak kendini saklamak, varlığını belli etmemek, inanmadığımız şeylere “mı” gibi yapmakla mümkün olabiliyor. Bu durum takhiyyeci anlayışların yayılmasına, illegaliteye

teye kayılmasına sebep oluyor. Belli kurumlarda geldi ibadetlerin ağırlıkta yerine getirilemiyor oluşu, inanç dışı eylemlere zorla itilme, bir öfke birikimi meydana getiriyor. Bu öfke den istifade edenler de kendi menfur emelleri için insanı devşirerek uygun bir zemin buluyor. Ordudan yapılan tasfiyelere bakalım, önceli yıllarda sol yasaklı hale getirildi. Sol cuntacılar oluştu, bunlarla mücadele asli faaliyet haline geldi. 28 Şubat gibi süreçlerde, insanların inançlarına aşın bir baskı uygulandı. Ramazanda sahura kalkanlar kim diye lojmanların ıfıkları kontrol edildi. Surt sırta verip savaşa katılacak arkadaşlar birbirlerini ihbar eder komuna düşürüldü. İnançları yüzünden hastanelerde muayene edilmekte tereddüt edilen kurum mensupları çok acılar çekti. Bu durumda açıkçası inançlarını yitiren ve ifade edenler kurumlarından kovuldu.

Takkiye yapanlar, varlıklarını gizleyenler de, yabancı güçlerin koruması altında bugünkü komuna gelip, halkın verdiği silahları, halka ve halkın yanında yer alan arkadaşlarına ve komutanlarına çevirdiler.

Bir kuruma girenler kurumun koyduğu, mesleğin gereği olan kuralları elbette kabul etmek durumundalar. Bu kaçınılmaz bir gerekliliktir. Ancak kuruma hâkim olan ideolojik görünüm ifade eden tavırları kabul etmek ve uygulamak mecburiyetinde olmamalıdır. Terfileri, sosyal hayatlarında yaptıkları veya yapmadıkları davranışlardan ve eylemlerden değil, kurumun amaçlarına uygun bir liyakat sahibi olup olmamalarıyla ölçülmelidir. Mesela TSK'daki bir subayın terfisi, görevini layıkıyla yapıp yapmadığına, hiyerarşik düzeye uyma ve hukuka uyma durumuna göre değerlendirilmelidir. Yoksa 28 Şubat'ta genellikle yapıldığı gibi, hanımın kıyafetine, içki içip içmediğine, balolara katılıp katılmadığına göre değerlendirilirse, mesleğini liyakatle yapan birçok askeri kaybedersiniz veya takkiye mahir bir gurubu, kuruma hâkim olma durumuna getirirsiniz.

Yirmi sene takkiye yapılamaz. Eğer bu kadar uzun süre yapıyorsa, gözlediğiniz aslı kaybeder, tili olan şeyi hayat haline getirirsiniz. Eğer böyle olmasaydı Pensilvanya bağluları takiyeci kurumlarında değil de, gizlediklerini söyledikleri sahici Müslüman toplumunda olsalardı, insanlara bu kadar zalimce kurşun atamazlardı. Serelerce beraber

bukundukları komutanlarına, arkadaşlarına bu kadar aşağılık davranışlarda bulunamazlardı.

27 Mayıs'ta genelkurmay başkanı Rüşü Ertel'in tokatlayan teğmen ile bugün yıllardır emir subaylığını yaptığı komutanına silah çeken, yere yatan, itip kakan zihniyet arasında bemen hemen hiçbir fark yok. Farklı inançlarda olduklarının söylemeleri onları farklı kılınmıyor. İnancı bir kenara bırakalım, utummak diye, hayı diye, insanlık diye, vefa diye bir duygu bir hal var. Bu kaybedilmişse herhangi bir inancın ne önemi var ki. 27 Mayıs'taki de, bugünküler de bu duygulardan nasibini almamışlar. Bu açıkça görülüyor.

Silahlı kuvvetler yerine ordu demek istiyorum. Silahlı kuvvetler bilebildiğim kadarıyla ilk defa 27 Mayıs'ta Türkeş tarafından kullanıldı. Silahu öne çıkaran bu isimlendirme, ordu isminin yerini tutmuyor bana göre. Halksız ordu olmaz, ama halksız silahlı kuvvetler oluruz. Bende bu menfur ayaklanma denemesinden sonra silahlı kuvvetlerin halkın yanına gelerek onun değerlerini içselleştirerek ordu olmasını hayal ediyör, düşünüyör ve istiyörüm.

Çocuklarının ve torunlarının Yüzbaşı Ahmet amcaları, Binbaşı Mehmet amcaları, Astsubay Selim amcaları olsun istiyörüm. Birbirine bayram tebriğine gelen, doğumlarını birlikte yapan, kaddillerde birbirlerini kutlayan komşular olalım istiyörüm. Lojman, orduevi, kışla düzeniminden çıkarak halkla beraber yaşayan, "bana bakın kimse duymasın, bu halk da düşmanımızdır" paranoyasından uzak bir ordu istiyörüm.

Ne savunma, ne saldırı gücü olmayan, sadece iç güvenlik göcü mesafesine indirilmiş, itibarı tartışılan bir kurum değil, dışarıda da dikkate alınan caydırıcı, halkıyla aynı yöne bakan bir kurum ol-

